

## 8.2 Sudėtinio sakinio skyrybos apibendrinimas

 **1 uždutis. Radę gramatinius sakinių centrus, nustatykite ir pažymėkite, kurie sakiniai sudėtiniai (S), o kurie vienisiniai (V).**



1. Lietuviui jo sodyba buvo tarsi pasaulio centras. (Angelė Vyšniauskaitė)

2. Žemdirbio sąmonėje namai tai ir būstas, ir jo sodyba, ūkis, visas jo turtas. (Angelė Vyšniauskaitė)

3. Mano namai – mano tvirtovė. (Lietuvių patarlė)



4. Niekas nestatydavo namo ten, kur kažkada ėjo senas kelias ar buvo senos kapinės, pilkapiai. (Nijolė Marcinkevičienė)

5. Namai – didžiausia kiekvieno žmogaus vertybė. (Kristina Aleknaitė)

6. Namai – ideali erdvė, kurioje skleidžiasi dvasios pilnatvė, jie spinduliuoja ir šilumą, ir švelnų liūdesį, paslaptinę. (Rimantas Kmita)

6 taškai

**2 uždutis. Skaitydami tekstą, padėkite reikiamus skyrybos ženklus (1 ženklas – 0,5 tšk.).**



Namai žmogui yra būtina brangi net šventa vieta. Suvokdamas jausdamas turįs žemėje vietą vadinamą namais žmogus yra ir tvirtesnis ir laimingesnis. Namų įvaizdis žmogui paprastai siejasi su saugumu pirmosiomis patirtimis atradimais. Kas nėra lindėjęs po lova tyrinėjęs spintos kampų saulės zuikučių atšvaitų ant sienos? Kas nėra karstęsis medžiais įsirengęs slaptavietės daugiabučio kieme ar nuosavo namo sodo kampe? Šviesus namų vaizdinys susiformuoja regis savaime žaidžiant verčiantis kūliais laukiant švenčių. Ir žinoma namų įvaizdį sutvirtina artimieji visi šeimos nariai artimiausi giminės aplankydavę per šventes atsitikus nelaimei.

Vis dėlto ne visiems lemta turėti jaukius šiltus namus ne visiems skirta patirti šeimos džiaugsmus ir meilę. Tada apie saugius namus darnią šeimą kalbama kaip apie siekinį svajonę. Ją įgyvendinti gali kiekvienas namų it prarasto rojus besiilgintis žmogus. O tam be abejo reikia ne tik didelio noro bet ir valios dvasios stiprybės.

Pagal V. Jonynienę ir kt.



17 taškų

**3 uždutis. Iš pateiktų vienisinių sakinių sudarykite sudėtinius bejungtukius, sudėtinius sujungiamuosius ir prijungiamuosius sakinius (1 sakiny – 1 tšk.).**



Žmogų ir tautą sieja daugybė įvairių ryšių. Vienas jų – kalba.

---

---

---

## 8.2 Sudėtinio sakinio skyrybos apibendrinimas

Tauta yra žmogaus būties duotybė. Jis neturi kitos buvimo formos.

---

---

---

Tautinė tapatybė išskiria žmogų iš kitų. Pirmiausia tapatybės formavimąsi lemia šeima, aplinka, mokykla, draugai.

---

---

---

9 taškai

**4 užduotis. Skaitydami poeto Alfonso Nykos-Niliūno laišką namiškiams (1942 m.), parinkite tinkamą sudėtinio jungtukinio sakinio jungtuką ar jungiamąjį žodį. Skliaustuose nurodykite jungtukinio sakinio rūšį (sujungiamasis ar prijungiamasis sakinyš) (1 teisingas atsakymas - 1 taškas).**

*todėl kuri kad nes tad*



Laišką Jums beveik visuomet rašau sekmadienį rytais, \_\_\_\_\_ tuomet būna nuostabiai tylu ir ramu. (\_\_\_\_\_) Tuomet ir sniegas už lango krinta, rodos, lyg namie būtum. Ir tokią valandą negali neatsiminti namų. Tokiais sekmadieniais aš su mama sėdėdavom namie ir laukdavom iš bažnyčios pareinančių. Dabar lygiai taip pat sninga ir taip nuostabiai tylu. Grodamas armonikėle, aš prisiminiau taip ryškiai ryškiai Jus ir kažkokią Onos niūniuojamos dainos melodiją. Pro langus, namie, dabar apsnigti berželiai linksta ir laukai nuo snieguolių lyg rūke paskendę.

Tai kaip gali nerašyt namo tokią valandą. Pernai, tokiais pat rytais, nubudęs iš miego ir pajutęs nenugalimą traukimą namo, lyg dar miegodamas susiruošdavau ir niekam nieko nesakęs išvažiuodavau namo. Ir matydavau sniegą krintant jau laukuos, pro traukinio langą, jausdamas nepaprastą laimę, \_\_\_\_\_, rodos, tuomet buvo visuos šituos snieguotuos laukuos, akinančios saulės nušviestuos. (\_\_\_\_\_)

Šiandien aš irgi viską, tikrai viską palikęs eičiau pas jus.

Argi ne gera parėjus priemenėje nukratyti snieguotas kojas ir jaust, \_\_\_\_\_ jau namie. (\_\_\_\_\_).

„Namai visuomet lieka namais: A. Nykos-Niliūno laiškai namiškiams“



6 taškai

## 8.2 Sudėtinio sakinio skyrybos apibendrinimas

5 užduotis. Skaitydami poeto A. Nykos-Niliūno laišką namiškiams (1942 m.), atlikite užduotis.  
1. Parinkite tinkamą sudėtinio prijungiamojo sakinio dėmenį ir įrašykite reikiamus skyrybos ženklus (1 teisingas atsakymas – 1 taškas).

*nes vilnietiška duona      kuris yra iš namų      kurie praėjo      nes namų duona*  
*kurią nusivežiau važiuodamas po Kalėdų atostogų      kaip kadaise kalbėdavom*  
Sveiki gyvi!      *nors Jums vieną tik ką vakar išsiunčiau*



Pavargau berašydamas ir štai atėjo man noras pasikalbėti su Jumis. O kaip kitaip pasikalbėti, jei ne laiške. O būtų labai gera kalbėti tikrai, realybėje, taip sau vakare prie ugnies, sugrįžus iš darbo \_\_\_\_\_ atsimenu, morkas bevalgydami. Po darbo visuomet malonu permesti keletą žodžių, taip niekur neskubant, ramiai ir tyliai... Prisimint „gerus laikus“, tuos \_\_\_\_\_ o praėję būna visuomet patys geriausi.

Šiandien yra Užgavėnės, vasario 17 diena, ir jau Jums rašau laišką \_\_\_\_\_. Bet šiandien jo rašyti nebaigsiu. Baigsiu gal net po kelių dienų. Iš karto sunku parašyti viską.

Vakar gavau nuo Jūsų duonos ir kita ko. Už tai aš Jums esu labai dėkingas \_\_\_\_\_. Žmogų veikia kažkaip keistai gaivinančiai. Tą \_\_\_\_\_ pabaigiau dar tik šiandien, t. y. vasario 17 dieną. Mat vis laikiau taupydamas ir ją valgydavau tik iškilmingomis progomis \_\_\_\_\_ yra kur kas blogesnė, be to, kaip Jums žinoma, čia jos duoda labai mažai.

Taigi, dabar aš jau ir vėl jaučiuosi kaip karalius. Kiekvienas daiktas \_\_\_\_\_ nežiūrint koks jis bebūtų, daro žmogų daug turtingesnį, tai daugiau negu bet koks turtas.

Pagal „Namai visuomet lieka namais: A. Nykos-Niliūno laiskai namiškiams“



Užgavėnės. V. Daraškevičiaus nuotrauka

16 taškų

2. Namiškių vardu atsakykite poetui A. Nykai-Niliūnui: pasirinkite tinkamus jungtukus ar jungiamuosius žodžius, rašydami pavartokite 3 sudėtinius prijungiamuosius sakinius.



\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

*kad, jog, ar, nes, kadangi, jei, jeigu, nors, kai, kada, kol, vos, kaip, lyg, tartum, juo ... juo, juo ... tuo, kuo ... tuo, kad ir, kai tik, vos tik, kuris, katras, kas, koks; kada, kodėl, kur, kiek, kaip...*

4 taškai

## 8.2 Sudėtinio sakinio skyrybos apibendrinimas

6 uždutis. Miglės Anušauskaitės komikso „Greimas ir jo semiotika“ fragmento pokalbius užrašykite tiesiogine kalba.



Tėvas tarė:

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



---

---

---

---

---

---

---

---



---

---

---

---

---

---

---

---



GREIMO DRAUGAI: VYTAUTAS KAŠUBA, ↑  
ALEKSTYS CHURGINAS. ↑

Miglė Anušauskaitė „Greimas ir jo semiotika“

